

Tutu ña n̄ṭaa taPablo ña ti'ví ra kua'an nda'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso

*Xí'in to'on yó'o taPablo chindeé ra n̄ivi
na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso*

¹ Yi'í kúuṅ taPablo, ɾa ɾa naɾaxin Ndios ña kúuṅ taapóstol, ɾa ɾa ti'ví ra kasa ndivi chiño noṅ Jesucristo. Ta táaṅ tutu yó'o xaṅ ña nda'a ndó'ó, n̄ivi na táku ñoo Éfeso, na kúu naño Ndios chi kándixa ndó Jesucristo ta vivíi ndíkṅon ndó yichṅi ra.

² Ta Yivá yó Ndios xí'in Jesucristo ɾa ɾaKá'no noṅ yó, ná taxi ra ña koo ñava'a ini ndó, ta ná ke'é ra ñava'a xí'in ndó.

*Xí'in to'on yó'o taPablo kisa ká'no ra Ndios
xa'a ñava'a ké'é ra xí'in n̄ivi na kándixa Jesucristo*

³ ;Ná kasa ká'no ní yó Ndios, ɾa kúu Yivá Jesucristo, ɾa ɾaKá'no noṅ yó! Saá chi xa'a ña táku yó ini Jesucristo, nda ñoyívi n̄ino Ndios xa saní'i ra m̄i yó ndi'i saá noṅ ñava'a ña káku Níma ra.

⁴ Kiviṅ ṅn ta'an kasa va'a Ndios ñoyívi yó'o, xa naɾaxin ra m̄i yó ña nduu yó n̄ivi nayji, na ṅn koó kuachi kuiso noṅ ra xa'a ña kutaku yó ini Jesucristo.

⁵ Ndios kí'vi ní ini ra xíni ra m̄ji yó, ta x̄a'a ñayó'o, ch̄itóni ra naki'in ra m̄ji yó ña nduu yó s̄a'ya ra. Ta ña kuchiño ke'é ra saá, Jesucristo n̄ixi'i ra x̄a'a kuachi yó. Ta xí'in ñas̄ji ndino'o ini ra, Ndios n̄aki'in ra m̄ji yó ña nduu yó s̄a'ya ra.

⁶ Va'a ná kasa ká'no ní yó Ndios, chi x̄a'a ñava'a ini ra kúu ña n̄aki'in va'a ra m̄ji yó, na kúu n̄ivi na táku ini Jesucristo, ta ta kí'vi ní ini Ndios xíni ra.

⁷ Ta ña kuchiño ñii kutaku yó xí'in ra, Jesucristo ch̄a'vi ra x̄a'a yó xí'in n̄ji ra ña n̄ixita k̄ivi n̄ixi'i ra nda'a tón cruz. Ta x̄a'a ñayó'o Ndios kisa ká'no ini ra x̄a'a kuachi yó, ta ndee ña on vá'a on vása ka xá'nda chiño ña noo yó. Ndios ké'é ra ñava'a yó'o xí'in yó chi ká'no ní ñava'a yóo ini ra.

⁸ Ta ñii ñii k̄ivi Ndios sán'i ra m̄ji yó ku'a ní ñandíchi, ta saá tuku táxi ra ña kunda'a ini yó ñanda'a.

⁹ Vará si'na n̄ixiyo se'é ña ch̄itóni Ndios kasa ndivi Jesucristo, ta vitin Ndios xa saná'a káxín ra ña m̄ji yó, chi saá ch̄ika'a ini Ndios kasa ndivi ra.

¹⁰ Saá chi ña ch̄itóni Ndios kúu ñayó'o: Tá kixa'a k̄ivi ña ch̄indú'u ra, ta saá k̄ivi yó'o Ndios taxi ra ndayí nda'a Jesucristo ña ka'nda chiño ra noo ndi'i ña yóo ñoyívi n̄ino ta ka'nda chiño ra noo ndi'i ña yóo ñoyívi yó'o.

¹¹ Nda ñanoó Ndios xa n̄akaxin ra m̄ji yó ña kuu yó s̄a'ya ra. Ta x̄a'a ña ñii yóo yó táku yó xí'in Jesucristo, ndixa naki'in yó ndi'i ñava'a ña n̄ika'an Ndios k̄indo ra xí'in yó. Saá chi ñii k̄i'va

ndaṭán chitóni Ndios kasa ndivi ra, saá ké'é ra.

¹² Ta Ndios kóni ra ña m̄i ndi najudío, na kúu n̄ivi nanoó kaṇdixa Jesucristo, ná kasa ká'no ní ndi Ndios xa'a ndee va'a ña livi kómí ra.

¹³ Ta vitin ndó'ó, n̄ivi na on vása kúu najudío xa x̄ini so'o ndó to'on va'a ña ndaa ña káchí ndí Ndios sákaku ra n̄ivi na kándixa Jesucristo. Ta saá xa'a ña kaṇdixa ndó Jesucristo, Ndios taxi ra Níma ra yóo ña táku ña ini ndó, ta kisa ndaa ña ndí kúu ndó sa'ya ndino'o Ndios vitin. Ta Níma Ndios yó'o kúu ña x̄ina'á n̄ika'an Ndios k̄indo ra x̄i'in naIsrael ndí ti'ví ra ña ñoyívi yó'o.

¹⁴ Ta Níma Ndios yó'o ña táku ini yó kúu ña kisa ndaa ndí ndixa Ndios taxi ra ndi'i ñava'a ch̄indú'u ra naki'in yó noo ra ñoyívi n̄ino, chi kúu yó sa'ya ndino'o Ndios. Saá ké'é Ndios x̄i'in yó xa'a ña kasa ká'no yó ra chi kómí ra ndi'i ndee ná'no va'a ña livi.

X̄i'in to'on yó'o taPablo ndúkú ra noo Ndios xa'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso

¹⁵ Ta saá xa'a ña x̄ini so'o i ña ndí va'a ndaa ini ndó Jesucristo, ta xa'a ña x̄ini so'o i ndí kí'vi ní ini ndó x̄ini ndó ndi'i nañani yó x̄i'in náki'va yó na kándixa ña'á,

¹⁶ ta on vása sándakoo i ká'an i x̄i'in Ndios xa'a ndó, ká'an i káchí i x̄i'in ra saá: “Tata Yivá yó, táxa'vi ún xa'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na kúu na táku ñoo Éfeso”, káchí i x̄i'in Ndios.

¹⁷ Ta ndi'i saá k̄ivi ndúkú i xa'a ndó noo Yivá yó Ndios, ta ta kómí ndi'i ndee ná'no, ta kúu ra ta ta naki'in ñato'ó nda'a Jesucristo k̄ivi n̄ixika ra ñoyívi yó'o. Ta noo Ndios yó'o ndúkú i ña taxi

ra ñandíchí Níma ra koo ña s̄inj̄i ndó, ta ndúkú j̄i n̄oḡ ra ndí Níma ra saná'a ña ndó'ó ndi'i ñandaḡa. Ta xí'in ñayó'o, chindeé ña ndó'ó ña kundaḡa va'a ka ini ndó xa'a Ndios.

18 Ta ká'an̄j̄i ndúkú j̄i n̄oḡ Ndios ña sanaye'e ra ñandíchí s̄inj̄i ndó ña kundaḡa ndino'o ini ndó xa'a yu kúu ñava'a ká'no ndáti ndó, chi ndó'ó kúu n̄ivi na kaḡa Ndios ña nduu ndó sa'ya ra ña kutaku ndó xí'in ra ndi'i saá k̄iv̄i. Ta ká'an̄j̄i ndúkú j̄i n̄oḡ Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña kundaḡa va'a ini ndó ndí ku'a'a ní ñava'a livi ná'no taxi Ndios nda'a ndi'i n̄ivi na kúu sa'ya ra.

19 Ta saá tuku ká'an̄j̄i ndúkú j̄i n̄oḡ Ndios ña saná'a ra n̄oḡ ndó'ó ndí ndee ña kómí ra n̄iya'a ní ká'no ña xa'a ña chindeé ra m̄ji yó na kúu n̄ivi na kándixa ña'á.

20 Xí'in m̄ji ndee yó'o, Ndios sanataku ra Jesucristo, ta taxi ra ña yóo Jesucristo n̄oḡ táȳi tón to'ó tón ñíndichi s̄ijn̄ kua'á Ndios ñoyívi n̄ino.

21 Ta xí'in ña ke'é ra saá, Ndios taxi ra ndí Jesucristo kúu taḡa ta ká'no ní ka n̄oḡ ndi'i naná'no, ta kúu ra taḡa ta ká'no ní ka n̄oḡ ndi'i na xá'nda chiño, ta kúu ra taḡa ta ká'no ní ka n̄oḡ ndi'i n̄ivi án níma ña kómí ndayí ñoyívi yó'o án ñoyívi n̄ino. Ta Jesucristo kúu ra taḡa ta ká'no ní ka n̄oḡ ndi'i ña yóo án ña táku ñoyívi vitin, ta ñii k̄i'va saá kúu ra taḡa ta ká'no ní ka n̄oḡ ndi'i ña koo án ña kutaku ndi'i saá k̄iv̄i ña va'xi.

22 Ta Ndios xa saḡoyo ra ndi'i ndee on vá'a t̄ixin xa'a Jesucristo, ta taxi ra ña Jesucristo kúu ra taḡa ta ká'no ní ka, chi ndatán yóo s̄inj̄i n̄ivi n̄oḡ ȳiki koñu na, saá yóo Jesucristo xí'in n̄ivi na kándixa ña'á.

²³ Ta ndatán yóo yíkí koñu Jesucristo saá yóo ndi'i nivi na kándixa ña'á. Ta xí'in mji ra sákutú ndaḡ ra ini ndi'i nivi na kándixa ña'á. Ta saá tuku Jesucristo xí'in mji ra sákutú ndaḡ ra ndi'i ña kuva'a ñoyívi yó'o xí'in ndi'i ña kuva'a ñoyívi njino.

2

To'on yó'o ká'an ndí Ndios sákaku ra nivi xa'q ñava'a ká'no ini ra

¹ Ta ndó'ó, ña yaçhi ka tá on ta'án kandixa ndó Jesucristo, ta nixika ndó yichi ña on vá'a ta xindiso ní ndó kuachi, ta kivi saá xikuu ndó ndatán yóo nivi na nixi'i noo Ndios.

² Saá nixiyo ndó xina'á chi xindikon ndó yichi on vá'a ñii káchí xí'in inká nivi ñoyívi yó'o, ta chikaḡ so'o ndó ña ndato'on nima ndiva'a ká'no xí'in ndó saá. Ta nima ndiva'a ká'no yó'o kúu ña xá'nda chiño noo ndi'i nima ndiva'a, ta saá tuku kúu ña nima ña kisa chiño ini nivi na toon ní ini, na on vása xiin chikaḡ so'o ña ká'an Ndios.

³ Ta xina'á ñii ki'va ndatán táku nivi na toon ní ini yó'o, saá xitaku mji yó, chi xindikon yó yichi noo kisa ndivi yó ña on vá'a ña kútoo ní yíkí koñu yó, ta kisa ndivi yó ña on vá'a ña káchí ini yó. Ta ñii káchí xí'in nivi na toon ini, xa'nda chiño ña on vá'a noo yó. Ta xa'a ñayó'o, Ndios xikomí ra ndayí saxo'vi ní ra mji yó, níkuu, xí'in ña saa ní ini ra ñii káchí xí'in nivi na on vá'a.

⁴ Ta saá ni, Ndios, ta kúu ta ta ká'no ní ini, ndixa kí'vi ní ini ra xini ra mji yó,

⁵ ta ñii káchí xí'in Jesucristo, taxi ra ña kutaku ndino'o yó noo ra. Ñayó'o ke'é Ndios xí'in yó kivi

x̄ikuu k̄a yó n̄ivi na n̄ixi'j̄i n̄oḡ ra x̄a'a ña x̄indiso yó kūa'a ní kūachi n̄oḡ ra. Ta ndixa ndasaá kuiti x̄a'a ñava'a ká'no ini m̄ji Ndios kúu ña s̄akaku ra m̄ji yó n̄oḡ ndee ña ḡn vá'a.

⁶ Ta x̄a'a ña ñii yóo yó táku yó x̄i'in Jesucristo vitin, yóo ña ndatán yóo ña Ndios ñii káchí xa sanatakū ra yó x̄i'in Jesucristo, ta taxi ra ña ñii káchí x̄i'in Jesucristo ndóo yó n̄oḡ táȳi ná'no tón to'ó ñoyívi n̄ino n̄oḡ xá'nda chiño yó x̄i'in ra.

⁷ Saá ke'é Ndios ñava'a yó'o x̄i'in ndi'i m̄ji yó, chi kóni ra saná'a ra n̄oḡ n̄ivi na kutakū k̄uiya vāxi, ndí kūa'a ní ñava'a ké'é ra x̄i'in yó chi kúu ra tāa tā va'a ká'no ini, ta kí'vi ní ini ra x̄ini ra m̄ji yó, n̄ivi na ñii yóo x̄i'in Jesucristo chi kándixa yó ra.

⁸ Saá chi ña s̄akaku Ndios m̄ji yó n̄oḡ ña ḡn vá'a ña sandi'i x̄a'a yó kúu ñii ñava'a ká'no saní'i Ndios m̄ji yó, chi tāa tā va'a ní ká'no ini kúu ra. Ta ḡn s̄iví x̄a'a ña chiño va'a k̄isa ndivi yó n̄oḡ Ndios kúu ña s̄akaku ra m̄ji yó. Ta x̄a'a ña k̄andixa yó Jesucristo, Ndios saní'i ra yó ñava'a ña s̄akaku ra m̄ji yó.

⁹ Ndixa ḡn s̄iví x̄a'a chiño va'a ña k̄isa ndivi yó kúu ña Ndios s̄akaku ra m̄ji yó. Ta ñayó'o sáná'a ndí nda ñii yó ḡn kúchiño kasa ká'no x̄i'in m̄ji yó n̄oḡ Ndios.

¹⁰ Ndios k̄isa va'a ra m̄ji yó, ta kúu yó n̄ivi na kūva'a x̄a'a ña ñii koo yó kutakū yó x̄i'in Jesucristo ta x̄a'a ña kasa ndivi yó kūa'a ní chiño va'a ña nda xa si'na ch̄itóni Ndios kasa ndivi yó.

*To'on yó'o ká'ḡn ndí ndi'i n̄ivi na kándixa
Jesucristo
ñii yóo na ndatán ñii n̄ivi*

11 Ndó'ó, ñivi na ɔn sɪví najudío kúu, va'a naká'án ndó ndí xina'á ndó'ó ɔn sɪví ñivi na va'a xinata'an xí'in Ndios xikuu ndó. Ta mji ndi ñivi najudío chinóo ndi kivi ndó, naní ndó “ñivi na ɔn vása kisa ndivi costumbre circuncisión.” Ta mji ndi najudío sakunaní xí'in mji ndi “ñivi na kisa ndivi costumbre circuncisión”,* ta xani sɪni ndi ndí xa'a ña kisa ndivi ndi costumbre yó'o xí'in yiki koñu ndi, kúu ndi ñivi na va'a náta'an xí'in Ndios, ta ɔn sɪví saá, chi ɔn vása ní-nasama níma ndi ña xí'in ña ndino'o ini ndi kundikɔn ndi Ndios.

12 Ta ndó'ó na ɔn sɪví najudío kúu, va'a naká'án ndó ndasaá ñixiyo ndó xina'á tá ɔn ta'án kandixa ndó Jesucristo. Xíká ní xitaku ndó noo ra, ta xa'a ña ɔn sɪví naño ra naIsrael kúu ndó, ɔn vása ní-xiyo ndayí nda'a ndó ña naki'in ndó ñava'a kindoo Ndios taxi ra nda'a naIsrael. Ndá'ví ní xitaku ndó si'na, chi ɔn vása ní-kundaa ini ndó yu kúu Ndios ndino'o, ta nda lo'o ɔn vása ní-xindati ndó naki'in ndó ñava'a nda'a ra. Saá ndá'ví xitaku ndó xina'á.

13 Ta vitin xa'a ña kandixa ndó Jesucristo, va'a náta'an ndó xí'in Ndios. Vará xina'á xikuu ndó ñivi na xitaku xíká ní noo Ndios, ta ñi Jesucristo, ña ñixita nda'a tón cruz kivi ñixi'i ra, taxi ña kixaa ndó kuyatin ndó noo Ndios vitin.

14 Ta mji Jesucristo kúu ta ta va'a sanakutá'an mji ndi, ñivi najudío xí'in ndó'ó, ñivi na ɔn sɪví najudío kúu, chi ke'é ra chiño ña taxi ndí va'a náta'an ovi noo ñivi yó'o vitin. Ta xina'á mji yó

* **2:11** Costumbre najudío ña naní “circuncisión” kúu ña xá'nda na lo'o ñi sɪni ñatɛe ta'lo'o.

na kúu ov̄i noō n̄ivi yó'o n̄isaā ini yó x̄ini tá'an yó, ta ndatán̄ n̄ixiyō ñii n̄amā kútū ña x̄inakāa ma'ñō, ta nata'ví ña ndi'j̄i najudío noō ndó'ó na on̄ s̄iví najudío kúu, saá n̄ixiyō ña. Ta ndatán̄ yóō t̄aa t̄a sandi'i x̄a'ā n̄amā kútū yó'o, saá yóō Jesucristo. Saá chi x̄a'ā ña ke'é̄ Jesucristo, on̄ koó̄ kā ña nákaā náta'v̄i tá'an m̄ji yó n̄ivi na kándixa Jesucristo, án najudío kúu yó, án n̄ivi na on̄ s̄iví najudío kúu yó.

¹⁵ Xí'in̄ ña n̄ixi'j̄i ra nda'ā tón cruz, Jesucristo k̄indaā ra ndeē̄ ndayí̄ ña n̄itaā t̄a Moisés, ta ndayí̄ yó'o on̄ s̄iví kā ña xá'ndā chiño noō n̄ivi na kándixa Jesucristo kúu ña. Ta saá ndayí̄ yó'o on̄ vása náta'ví tá'an kā ña m̄ji ndi najudío noō ndó'ó na on̄ vása kúu najudío. Saá chi x̄a'ā ña k̄andixa yó Jesucristo, tayó'o sanduu ra ov̄i noō n̄ivi na x̄ikuu m̄ji yó ña nd̄u yó ñii noō n̄ivi xaá vitin. Ta saá ñii va'ā nákutá'an ndi'i m̄ji yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, án najudío kúu yó, án on̄ s̄iví najudío kúu yó, chi ñii yóo yó xí'in ra vitin.

¹⁶ Saá chi xí'in̄ ña n̄ixi'j̄i Jesucristo nda'ā tón cruz, sandi'i ra x̄a'ā ña s̄aā n̄ixiyō ini m̄ji ndi najudío x̄ini ndi n̄ivi na on̄ s̄iví najudío kúu. Ta ñii k̄i'va saá sandi'i ra x̄a'ā ña s̄aā n̄ixiyō ini ndó'ó n̄ivi na on̄ vása kúu najudío x̄ini ndó ndi'j̄i najudío. Saá chi ndi'i m̄ji yó na kándixa Jesucristo ñii nd̄u yó xí'in ra, ta nákutá'an va'ā yó xí'in Ndios vitin.

¹⁷ Ta k̄ivi k̄ixi Jesucristo ñoyívi yó'o, ta n̄ika'an̄ ndoso ra to'on va'ā noō ndi'i n̄ivi, n̄ika'an̄ ra xí'in na ndasaá kuchiño kutá'an va'ā na xí'in Ndios. Ta ndato'on ra to'on va'ā yó'o xí'in ndó'ó, n̄ivi na x̄itaku x̄iká noō Ndios, ta ñii k̄i'va saá ndato'on ra

xí'in m̄i ndi najudío na x̄itaku yatin n̄o Ndios.

¹⁸ Ta vitin ndi'i m̄i yó na kándixa Jesucristo, án n̄ivi na ɔn s̄ivi najudío kúu, án n̄ivi najudío kúu, ta ñii l̄á Ním̄ Ndios kúu ña yóo táku ini ñii ñii yó, ta x̄a'a ñayó'o, kómí yó ndayí ña kixaa yatin yó n̄o Ndios.

¹⁹ Ta saá ndó'ó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, vará ɔn s̄ivi najudío kúu ndó, ta vitin ɔn vása k̄a táku x̄íká ndó n̄o Ndios, ta ni ɔn vása k̄a kúu ndó n̄ivi na ñoo x̄iyo n̄o ra. Ta nd̄a vík̄a, vitin kúu ndó n̄ivi nañoo Ndios, ta kúu ndó nave'e m̄i ra.

²⁰ Nd̄atán yóo ñii l̄á ve'e ña k̄isa va'a Ndios saá yóo ndi'i yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo. Ta nd̄atán yóo x̄a'a ve'e yó'o saá yóo t̄o'on Ndios ña saná'a naapóstol xí'in naprofeta. Ta nd̄atán yóo m̄i yū ña ká'no ní ña nákaa x̄a'a t̄iton ve'e, ndíso ña ve'e yó'o, saá yóo Jesucristo.

²¹ Saá chi x̄a'a ña va'a kundichi ve'e, ndi'i ink̄a yū ña kuv̄a'a ve'e yó'o x̄in̄i ñó'ó ña yū ká'no ña nákaa t̄iton x̄a'a ve'e. Saá ndi'i m̄i yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, x̄in̄i ñó'ó ní yó ra, chi tayó'o s̄anakutá'an ra m̄i yó ña ñii nduu yó xí'in ra, ta xí'in ndēe ra v̄axi kua'no yó ta t̄ond̄aa yó nduu yó n̄ivi na koo nd̄atán kóni ra. Ta saá nd̄atán yóo ve'e ño'o ȳi n̄o yóo Ndios, saá yóo m̄i yó n̄ivi na kándixa Jesucristo.

²² Saá ndó'ó, x̄a'a ña kándixa ndó Jesucristo, nd̄atán yóo ve'e ño'o n̄o yóo Ndios, saá yóo ndó vitin, chi Ním̄ Ndios táku ña ini ndó.

3

T̄o'on yó'o ká'an ndí taPablo k̄isa chiño ra n̄o

n̄ivi na ɔn vása kúu najudío

¹ Ta yí'j̄i, taPablo, vitin nákaāj̄ ini ve'e kaa xa'ā ña n̄ika'an ndosōj̄ to'on va'a xa'ā Jesucristo. Ta ña xó'v̄ij̄i yó'o vitin kúu xa'ā ña naki'in ndó ñava'a ña chindeé ndó'ó, n̄ivi na ɔn s̄iví najudío kúu.

² Ndixa xa x̄inj̄i so'o ndó ndí Ndios xa sakuiso chiño ra yí'j̄i ndato'on̄j̄ xí'in ndó'ó, n̄ivi na ɔn s̄iví najudío kúu, yu kúu ñava'a ch̄itón̄j̄ Ndios ke'é ra xí'in ndó. Chi Ndios, xa'ā ñava'a ní ini ra, ch̄itón̄j̄ ra sakaku ra ndó'ó n̄ivi na kándixa Jesucristo.

³ Vará ña ch̄itón̄j̄ ra yó'o kúu ña na'á ní n̄ixiyo se'é noo n̄ivi, ta Ndios saná'a ra noōj̄ xa'ā ña kundāa inīj̄ ña. Ta xa x̄inj̄i ndó xa'ā ñayó'o chi sakán̄ n̄itaa lo'ōj̄ to'on̄ ña ndato'on̄j̄ xí'in ndó xa'ā ñayó'o.

⁴ Tá ka'vi ndó to'on̄ ña xa n̄itaāj̄ noō tutu yó'o, ta saá kundāa ini ndó yu kúu ña xa x̄inj̄i vitin xa'ā ña ch̄itón̄j̄ Ndios, ña kúu ña xa k̄isa ndivi Jesucristo xa'ā n̄ivi.

⁵ Vará x̄ina'á ña ch̄itón̄j̄ Ndios n̄ixiyo se'é ña noō n̄ivi, ta vitin Nímā Ndios sanat̄iv̄i ña ñayó'o ini naapóstol xí'in n̄apofeta ña kundāa ini na xa'ā ña.

⁶ Ta vitin ndato'on̄j̄ xí'in ndó ndí ña ch̄itón̄j̄ Ndios kúu ñayó'o: N̄ii káchí najudío ta xí'in n̄ivi na ɔn s̄iví najudío kúu, kúchiño na naki'in na ñava'a ña k̄indoo Ndios taxi ra nda'ā ndi'i n̄ivi na kúu sa'ya ndino'o ra. Ta ndi'i n̄ivi na ndino'o ini kándixa Jesucristo, nayó'o kúu nasa'ya Ndios, ta ndatán̄ yóo ku'ā xiiña ñii laá ȳikí koñu n̄ivi saá yóo ndi'i n̄ivi yó'o, saá chi n̄ivi yó'o yóo na ndatán̄ yóo ȳikí koñu Jesucristo.

7 Ta yí'i, xa'a ñava'a saní'i Ndios yí'i chi ta ta va'a ká'no ini kúu ra, ta xa'a ña kómí ra ndi'i ndee, Ndios sakuiso chiño ra yí'i ña ka'an ndoso i to'on va'a xa'a Jesucristo.

8 Vará yí'i kúu i ñii ta ta ndáya'ví lo'o ní ka noo ndi'i nivi na kándixa Jesucristo, ta saá ni, Ndios ke'é ra ñava'a ní xí'in i, chi taxi ra nda'a i ñato'ó ká'no, ña kúu ña sakuiso chiño ra yí'i ña ka'an ndoso i to'on va'a xa'a Jesucristo noo nivi na on sivi najudío kúu. Ta ndato'on i xí'in na ndí nivi na kándixa Jesucristo naki'in na ku'a ní ñava'a nda'a ra, tãda ni on kuchiño na ka'vi na ndasaá ku'a ní kúu ña.

9 Vará Ndios chise'é ra noo nivi ña kúu ña chitóni ra nda ñanoó, ta vitin sakuiso chiño ra yí'i ña ndato'on i xí'in nivi ña kundaã ini na yu kúu ña chitóni Ndios, ta ta kisa va'a ndi'i ña yoo ñoyívi yó'o xí'in ña yoo ñoyívi ñino.

10 Saá ke'é Ndios chi kóni ra ndí vitin, xí'in ñava'a ké'é nivi na kándixa Jesucristo, ndi'i naángel ná'no ta xí'in ndi'i inká níma ña kómí ndayí ñoyívi ñino, kundaã ini ndi'i na ndí ndixa Ndios kúu ta ta kómí ndi'i noo ñandíchi ndino'o.

11 Ñayó'o kúu ña chitóni Ndios nda kivi noo, ta xí'in ña ke'é Jesucristo, Ta ta Ká'no noo yó, Ndios kisa ndivi ra ña chitóni ra ñii ki'va ndatán yoo ña kóni ra.

12 Ta xa'a ña kãdixa yó Jesucristo ta ñii yoo yó táku yó xí'in ra, kómí yó ndayí ña va'a nata'an yó xí'in Ndios vitin, ta on vása yí'ví yó xaã yatin yó noo Ndios ña ka'an yó xí'in ra.

13 Ta xa'a ñayó'o, ndúkú i noo ndó ña on

kuchuchú ini ndó x̣a'a ña xó'v̄i j̄ vitin. Nda víka, va'a ná kani s̄inj̄i ndó ndí ña xó'v̄i j̄ vitin kúu ña táxi j̄ ñato'ó nda'a ndó.

To'on yó'o ká'an ndí on kúchiño kundaḡ ini yó ndasaá ká'no ní yóo ña kí'vi ini Jesucristo xíni ra m̄i yó

¹⁴ Ta x̣a'a ndi'i ñava'a ke'é ra xí'in yó, ñii ñii k̄iv̄i kúxítí j̄ noḡ Yivá yó Ndios, ta kúu Yivá Jesucristo Tāa taKá'no noḡ yó,

¹⁵ ta kúu ra tāa ta sákunaní yó “Yivá yó”, chi k̄isa va'a ra ndi'i m̄i yó, ñivi na táku ñoyívi yó'o, ta k̄isa va'a ra ndi'i na táku ñoyívi ñino.

¹⁶ Ta x̣a'a ña kómí ra ndi'i saá noḡ ñava'a ndino'o, ndúkú j̄ noḡ ra ña Níma ra ná chikaḡ ña ndee ini ndó x̣a'a ña kút̄u kuita ndó yich̄i Jesucristo.

¹⁷ Ta saá x̣a'a ña ndáa ini ndó Jesucristo, ndixa kutaku ra ini ndó ndi'i saá k̄iv̄i. Ta ndúkú j̄ noḡ Ndios ña chindee ra ndó'ó ña nduu ndó ñivi na ndixa kí'vi ní ini xíni na Ndios ta ñii k̄i'va saá kuki'vi ní ini ndó koni tá'an ndó, chi ñayó'o kúu ña ndáya'ví ní ka noḡ ndi'i chiño va'a kisa ndivi yó.

¹⁸ Ta saá ndó'ó ta xí'in ndi'i ñivi na ndík̄on Ndios t̄ondaḡ ndó noḡ ña kundaḡ ini ndó ndasaá ví kónó ní nákaḡ ña ndixa kí'vi ini Ndios xíni ra ndó'ó; ta ndasaá ví s̄íkón ní x̄aḡ ña kí'vi ini Ndios xíni ra ndó'ó, ta ndasaá ví ká'no ní ndík̄a x̄aḡ ña va'a kí'vi ini ra xíni ra ndó'ó, ta ndasaá ví yá'a ní k̄anj̄i x̄íká x̄aḡ ña kí'vi ini Ndios xíni ra ndó'ó.

¹⁹ Ta nda ñii xiiña on vása ndi'i ña kí'vi ní ini Jesucristo xíni ra ndó'ó. Ta vará on vása kúchiño kundaḡ ini ndó ndasaá kí'vi ní ini Jesucristo xíni

ra ndó'ó, ta saá ni, xáku ndá'víi ñoḡ Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña kundaa ini ndó ñayó'o. Ta saá kuchiño naki'in ndó ndi'i ñava'a ña káku ini Ndios, ta ñayó'o sakutú ña ini ndó ña tondaa ndó kuu ndó ñivi na ñixiḡ ndino'o.

²⁰ Ta vitin ná kasa ká'no yó Ndios chi ndee ra ña táku ini yó, xa yóo ti'va ña kasa ndivi ña ná'no ní ka chiño va'a ñoḡ ña xáni siji yó, chi Ndios kuchiño ra ke'é ra xí'in yó ku'a ní ka ñava'a ñoḡ ña ndúkú yó ñoḡ ra.

²¹ Ta va'a ndi'i mji yó, ñivi na ñii yóo táku xí'in Jesucristo, ina ke'é yó ña chinóo síkón ñato'ó Ndios! Saá ná koo ña kivi vitin ta ndi'i saá kivi ña vaxi.

4

Toton yó'o káan ña ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo

xini ñó'ó ñii kutaku na xí'in ra

¹ Ta yi'i, ta nákaa ini ve'e ka xa'a ña kisa chiño i ñoḡ Jesucristo, xáku ndá'víi ñoḡ ndó'ó ná chikaa ndó ndee ña vivii kutaku ndó ndatan kóni ra, chi Ndios kana ra ndó'ó xa'a ña kutaku ndó saá.

² Ta ndi'i saá kivi xini ñó'ó kasa ñiḡo xí'in mji ndó ta taxi ndó ñato'ó nda'a ndi'i ñivi. Ta on vá'a kuu ndó ñivi na kama sasaá ini mji, ta xini ñó'ó koo ká'no ní ini ndó koni tá'an ndó, ta xa'a ña kivi ini ndó xini tá'an ndó, xini ñó'ó kudeé ini ndó xí'in tá'an ndó.

³ Ta Níma Ndios ña táku ini yó kuu ña taxi ña ñii yóo yó xí'in tá'an yó, ta kisa chiño ña xí'in yó ña va'a kutá'an yó xí'in tá'an yó. Ta xa'a ñayó'o, ñii ñii ndó'ó, xini ñó'ó chikaa ndó ndee xí'in mji

ndó ña on ndi'i x̄a'a ña v̄a'a kutá'an ndó xí'in tá'an ndó.

⁴ Saá chi ndi'i m̄i yó, ñivi na kándixa Jesucristo, ndatán yóo ñii laá yíkí koñu Jesucristo saá yóo yó. Ta ñii laá Níma Ndios kúu ña táku ini ndi'i yó, ta ñii kúu ñava'a ká'no ndáti yó, chi m̄i yó kúu ñivi na k̄ana Ndios ña nduu yó sa'ya ra.

⁵ Ta ñii laá kúu T̄aa t̄aKá'no ñoo yó, t̄a kúu Jesucristo, ta ñii laá kúu ñandāa kándixa yó, ta ñii laá kúu x̄a'a ña ch̄ichi yó,

⁶ ta ñii laá kúu Ndios, t̄aa t̄a kúu Yivá ndi'i yó, ta kúu ra t̄aa t̄a x̄a'nda chiño ñoo ndi'i yó, ta táxi ra ndee ra nda'a yó ña kisa ndivi yó chiño ra, ta táku ra ini ndi'i yó.

⁷ Ta x̄a'a ña kúu Jesucristo t̄aa t̄a v̄a'a ní ká'no ini, saní'i ra ndee v̄a'a nda'a ñii ñii m̄i yó x̄a'a ña kúchiño yó kasa ndivi yó chiño ra.

⁸ Xí'in ña ke'é Jesucristo saá xí'in yó, kundivi to'on Ndios ña ñitaa na x̄ina'á, ña káchí saá: T̄aa taká'no ndaa ra kūa'an ra ñoo síkón ní ñoyívi ñino,

ta x̄a'a ña k̄undeé ra ñoo na s̄aa ini x̄ini ña'á, ta nayó'o nduu na napreso ra.

Ta saá t̄aa taká'no yó'o saní'i ra kūa'a ní ñava'a nda'a ñivi na ndík̄on ña'á, saá káchí to'on Ndios.

⁹ Ta to'on Ndios yó'o kóni kachí ña ndí T̄aa t̄aKá'no yó'o kúu Jesucristo, t̄aa t̄a ndaa ñoyívi síkón ñino. Ta xí'in ñayó'o kúndāa ini yó ndí si'na nda ñoyívi ñino kee ra ta ñoo ra, k̄ixāa ra nda ñoo ñino ní ñoyívi yó'o.

¹⁰ Ta m̄i t̄aa t̄a ñoo k̄ixāa nda ñoyívi yó'o kúu t̄aa t̄a tuku ndaa nda m̄i ñoo síkón ní ka ñoo ndi'i

ñoyívi n̄j̄no. Saá ke'é ra xa'a ña sakutú ndi'i xí'in m̄ji ra ndík̄a ní xiiña ñoyívi yó'o, ta sakutú ndi'i xí'in m̄ji ra ndík̄a ní xiiña ñoyívi n̄j̄no.

¹¹ M̄ji tayó'o kúu Jesucristo, t̄a t̄a saní'i ndee va'a ñii ñii n̄j̄vi na k̄andixa ña'á. Ta taxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na naapóstol̄, n̄j̄vi na kūa'an k̄isa ndivi chiño Ndios; ta taxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na naprofeta, n̄j̄vi na ká'an to'on ña táxi Ním̄a Ndios nda'a na; ta Jesucristo taxi ra ndee nda'a sava na ña sakūj̄ta ní'nó na to'on va'a xa'a m̄ji ra noo n̄j̄vi na on t̄a'an kon̄j̄ so'o to'on yó'o, ta taxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na napastor, ña kuiso chiño na xí'in n̄j̄vi na k̄andixa m̄ji ra. Ta taxi ra ndee nda'a sava n̄j̄vi ña kuu na namaestro, ña va'a saná'a na n̄j̄vi ña vivíi kundik̄on na yich̄i m̄ji ra, t̄a t̄a kúu Jesucristo.

¹² Ta Jesucristo saní'i ra ndee va'a yó'o ñii ñii m̄ji yó n̄j̄vi na k̄andixa ña'á, xa'a ña kukomí yó ndee ña kasa ndivi yó chiño ra, ta xa'a ña chindeé tá'an yó ña vivíi kua'no ndi'i yó yich̄i ra.

¹³ Ta saá t̄ond̄aa ndi'i yó ña ñii nduu yó xa'a ña ñii káchí k̄andixa yó Jesucristo, ta t̄ond̄aa yó nduu yó n̄j̄vi na ndixa xín̄j̄ va'a ra, ta ñii k̄j̄vi t̄ond̄aa yó nduu yó n̄j̄vi na n̄ix̄in̄o ndino'o, ndat̄án yóo m̄ji Jesucristo.

¹⁴ Ta saá on ke'é ka yó ndat̄án ké'é naválí, chi naválí nónó násama na ña xáni s̄j̄n̄j̄ na, ta kama ní táxi xí'in m̄ji na ña ink̄a n̄j̄vi sandá'ví ña'á na, chi n̄j̄vi yó'o kúu na ndíchí ní s̄j̄n̄j̄ m̄ji, ta ti'va ní na chu'u na naválí ña kundik̄on na yich̄i ña on vása ndaa.

¹⁵ Ta m̄ji yó, on vása yóo ka yó ndat̄án yóo

naválí, ta xíní ñó'ó kuki'vi ini yó koni tá'an yó ta ndato'on yó ñandaḡa xí'in tá'an yó, chi saá va'a ka vaxi kua'no yó yichí Jesucristo, nda tondaḡa yó nduu yó ndatán yóo ra. Saá chi ndatán yóo sɪnɪ nɪvi xí'in yíkí koñu na, saá yóo Jesucristo xí'in ndi'i nɪvi na kándixa ña'á.

¹⁶ Ta saá Jesucristo táxi ra ña vivíi nakutá'an ñii ñii xiiña yíkí koñu ra, xa'ḡa ña ñii káchí ndi'i xiiña kisa chiño ña ndatán yóo noḡ xíní ñó'ó ñii ñii mɪi ña. Ta saá ndi'i mɪi yó na kándixa Jesucristo, na kúu yíkí koñu ra, ndixa kua'no ka yó yichí ra xí'in ña ndixa kí'vi ini yó xíni tá'an yó.

Tɔ'on yó'o ká'an ndí nɪvi na kándixa Jesucristo xíní ñó'ó kutaku va'a na chi xa nduu na nɪvi na xa'ini

¹⁷ Xí'in ndayí Jesucristo ndátɔ'on ɪ xí'in ndó ña on kutaku ka ndó ndatán táku nɪvi na on vása ndíkɔn Ndios, chi nɪvi yó'o táku na xáni sɪnɪ na xa'ḡa ña kúu ndasaá kuiti ña maɲɪ, ña on vása ndáya'ví.

¹⁸ Nɪvi yó'o on kúchiño kundaḡa ini na ñandaḡa, chi táku xíká ní na noḡ Ndios, chi nɪvi na naa ini kúu na, ta na tá'yá ní ini kúu na, ta só'ó ní na.

¹⁹ Nɪvi yó'o on vása kúka'an noḡ mɪi na, chi nɪvi na kisa só'ó va'a xí'in mɪi kúu na, ta nda lo'o on xɪin na nasita xí'in mɪi na noḡ ña on vá'a. Ta nda víka táxi xí'in mɪi na ña ké'é na ndi'i saá noḡ ña on vá'a án ñakini ña kútoo yíkí koñu na.

²⁰ Ta yichí ña on vá'a ña ndíkɔn nɪvi yó'o, on sɪví yichí va'a Jesucristo kúu ña, ta yichí va'a Jesucristo kúu ña xa sa'kuá'á ndó kundikɔn ndó.

21 Saá chi ndixa xa x̄inj̄ s̄o'o ndó t̄o'on va'a xa'a Jesucristo, ta xa s̄akuá'á ndó kutaku ndó ndatán kóni ra. Ta xa'a ñayó'o, vitin táku ndó kisa ndivi ndó ñandaḡ ña saná'a Jesucristo.

22 Ta saá ndó'ó, x̄inj̄ ñó'ó sandakoo va'a ndó ndi'i yich̄i yatá ña ɔn vá'a noḡ ñixika ndó x̄itaku ndó x̄ina'á, chi yich̄i yatá yó'o kúu yich̄i noḡ x̄ixa'nda chiño ña ɔn vá'a noḡ ndó xa'a ña kisa ndivi ndó ña ɔn vá'a ña kútoo ní ȳikí koñu ndó. Ta ña kútoo ní ȳikí koñu ndó yó'o sandá'ví ña ndó'ó chi ɔn vása ní-taxi ña ñava'a nda'a ndó.

23 Ta vitin x̄inj̄ ñó'ó taxi x̄i'in m̄ji ndó nda'a Níma Ndios ña ndasa xaá ña níma ndó ta ndasa xaá ña s̄inj̄ ndó.

24 Ta xa'a ña nduu ndó ñivi na xaá ini, x̄inj̄ ñó'ó taxi ndó ná kasa chiño Níma Ndios ini ndó, xa'a ña nduu ndó ñivi na va'a ndino'o ini, ñivi naȳij̄, ñivi nandaḡ, chi Ndios kisa va'a ra ndó'ó xa'a ña t̄ondḡ ndó nduu ndó ndatán yóo m̄ji ra.

25 Ta saá ɔn ka'an ka ndó t̄o'on vatá, ta ndasaá kuiti nina t̄o'on ndaḡ ka'an ndó x̄i'in tá'an ndó. Saá chi ndatán yóo kuá'a ní xiiña ña kúu ȳikí koñu ñii ñivi, saá yóo yó, chi ndi'i m̄ji yó, ñivi na kándixa Jesucristo kúu yó ȳikí koñu ra.

26 Ta ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, tá kixá'á saḡ ini ndó, ta kama nasita x̄i'in m̄ji ndó koḡo nakava ndó ke'é ndó ña ɔn vá'a. Ta saá ɔn taxi ndó ña ndiní k̄iv̄i kunakaḡ ña sáḡ ini ndó.

27 Ta va'a ka kama nandikó ini ndó, koḡo taxi ndó ña kundeé ñanímḡ ndiva'a ká'no noḡ ndó.

28 Vará sava ndó'ó x̄ikuu ndó ñivi nakuí'ná, ta vitin ɔn vá'a kasa kuí'ná ka ndó, ta x̄inj̄ ñó'ó kasa ndivi ndó chiño va'a, ta va'a ná kon̄i ñó'ó ndó nda'a ndó xa'a ña kasa chiño ndó. Ta saá kukomí

ndó s̄i'ún ña kuchiño chindeé ndó ñivi na yóo ña x̄ini ñó'ó ní ñoq̄.

29 Ta x̄ini ñó'ó nasita x̄i'in m̄ji ndó ñoq̄ ña on ka'an ndó to'on ña on vá'a ña satakué'e níma ñivi. Ta nda víka, ka'an ndó to'on va'a ña chindeé ñivi na kándixa Jesucristo ña vivii ka kua'no na yichi ra. Ta ka'an ndó to'on ña chikaa ndee va'a ini ñivi na x̄ini so'o ña.

30 Ta on ke'é ndó ña on vá'a ña taxi sakuchuchú ini Níma Ndios, chi ndatán yóo sello ñii tachiño ká'no ña kisa ndaa xa'a tutu, saá yóo Níma Ndios ña táku ini yó. Saá chi ña táku Níma Ndios ini yó kisa ndaa ña ndí kúu yó sa'ya ndino'o Ndios, ta ndixa naki'in va'a ra m̄ji yó kivi ndikó tuku Jesucristo ñoyívi yó'o.

31 Ta ndó'ó x̄ini ñó'ó sandakoo ndó ña táxi nákaa ñayova ini ndó, ta on kuu ndó ñivi na kama ní sáa ini, ta ni on kuu ndó ñivi na kue'e ní. Ta sandakoo ndó ña kini ndá'yi ndó ñoq̄ ink̄a ñivi, ta sandakoo ndó ká'an ndó to'on ndiva'a x̄i'in ñivi, ta sandakoo ndó ká'an ndó to'on ña satakué'e ini ñivi, ta sandakoo ndó ña táxi nákaa ña on vá'a ini ndó x̄ini ndó ink̄a ñivi.

32 Ta x̄ini ñó'ó vivii kuu ndó ñivi na va'a nata'an x̄i'in tá'an ndó, ta kundá'ví ini ndó koni tá'an ndó, ta kasa ká'no ini ndó xa'a tá'an ndó, ñii k̄i'va ndatán Ndios kisa ká'no ini ra xa'a kuachi ndó xa'a ña kándixa ndó Jesucristo.

5

To'on yó'o ká'an ndí x̄ini ñó'ó kutaku yó ndatán táku sa'ya ndino'o Ndios

¹ Xínì ñó'ó chikaá ndó ndee ña ke'é ndó ñava'a ndatán ke'é Ndios. Saá chi sa'ya Ndios kúu ndó ta kí'vi ní ini ra xíni ra ndó'ó.

² Ta ndixa kuki'vi ini ndó koni tá'an ndó. Saá chi Jesucristo kí'vi ini ra xíni ra m̄i yó, ta ñitondaá ra ñisokò xí'in m̄i ra ta ñixi'j ra xa'a yó. Ta ña Jesucristo ñisokò xí'in m̄i ra, yóo ña ndatán ñixiyo ña ñisokò ñivi kit̄i noo namā ȳi, ta Ndios kusij̄ ini ra ña xá'an támi ní ñi'mā ña kee noo xá'mi na kit̄i yó'o.

³ Ndó'ó kúu ñivi na ndíkõn Ndios, taá ta kúu taȳi. Ta xa'a ñayó'o ndó'ó xínì ñó'ó kuu ndó ñivi na táku ndii noo ra. Ndó'ó na kúu nataa, nda lo'o õn k̄i'vi ndó kuachi xí'in náña'a ná õn s̄iví násí'í ndó kúu. Ta ndó'ó na kúu náña'a, nda lo'o õn k̄i'vi ndó kuachi xí'in nataa na õn s̄iví ȳi ndó kúu. Ni nda lo'o õn ke'é ndó ñakini xí'in taá án xí'in ña'a. Ta õn vá'a kuu ndó ñivi na chikaá ndee xa'a ña kukomí na ku'a ní ka ña kúsij̄ ní ini na xíni na.

⁴ On vá'a ndato'on ndó to'on kini, ni õn vá'a ka'an ndó to'on ña õn koó ya'vi kómí, ni õn ka'an ndó to'on ña sákuka'an noo ñivi. Saá chi ndi'i noo to'on õn vá'a yó'o õn vása va'a kee ña yu'u ñivi na ndíkõn Ndios. Ta nda víka, xínì ñó'ó ka'an ndó to'on va'a, ña táxi ña táxa'vi ña'a nda'a Ndios.

⁵ Va'a ná kundaá va'a ini ndó ndí ñivi na õn x̄in sandakoo ndíkõn na yich̄i õn vá'a, ñivi yó'o õn s̄iví sa'ya ndino'o Ndios kúu na, ta õn vása kómí na ndayí kutaku na ñoyívi noo xá'nda chiño Jesucristo xí'in Ndios. Sava ñivi yó'o kúu nataa na x̄ika kí'vi kuachi xí'in náña'a ná õn s̄iví násí'í na kúu, án náña'a ná x̄ika kí'vi kuachi

xí'in nataa na on sivi yij ná kúu, án nivi na xika ké'é ndi'i saá noo ñakini xí'in tá'an na. Ta sava nivi yó'o nina kuiti chikaá na ndee ña kukomí na kuá'a ní ka ñakuíká. Nii kúu nivi yó'o xí'in nivi na kisa ká'no ndios vatá ña kúu ídolo, chi ñakuíká ñoyívi yó'o yóo ña ndatán yóo ndios mji na.

⁶ Ta saá on taxi ndó nda ñii nivi sandá'ví na ndó'ó xí'in ña ká'an na to'on vatá xí'in ndó, chi ndixa Ndios saxo'vi ní ra nivi na kúu na toon ini, na kúu na on xiin chikaá so'o to'on ra.

⁷ Ta xa'a ñayó'o on kundikon ndó yichi nivi na toon ini yó'o, ta nda lo'o on ke'é ndó ña on vá'a ndatán yóo ña ké'é na.

⁸ Kivi ña on ta'an kandixa ndó Jesucristo, ta xitaku ndó yichi on vá'a noo naa ní. Ta vitin xa'a ña ñii yóo ndó táku ndó xí'in Jesucristo, táku ndó yichi va'a noo yé'e ño'o. Ta xa'a ñayó'o xini ñó'ó chikaá ndó ndee ña kutaku ndó ndatán táku nivi na ndino'o ndikon yichi va'a yó'o,

⁹ chi Níma Ndios ña táku ini ndó kisa chiño ña ini ndó xa'a ña ke'é ndó ndi'i saá noo ñava'a, ñandaa, ta ñandixa.

¹⁰ Ndi'i saá kivi va'a ná sakuá'á ndó ña kundaa ini ndó yu kúu ñava'a ke'é ndó ña sakusij ndó ini Ndios.

¹¹ Ta nda lo'o on taxi xí'in mji ndó ke'é ndó ña on vá'a, ndatán yóo ña ké'é nivi na ndikon yichi noo naa ní, chi ña on vá'a ké'é na on vása ndáya'ví ña. Ta va'a ka ná ndato'on ndó xí'in nivi yó'o ña kundaa ini na ndi ña ké'é na kúu ña on vá'a.

¹² Ndixa ña ka'an ní noo kúu ña ndato'on yó xa'a ña kini ní ké'é se'é nivi na ndikon yichi on

vá'a nḡḡ naa ní.

¹³ Ta saá ni, tá yé'e ño'ḡ nḡḡ naa ní, ta sánativi ña ndi'i ña ké'é nivi na xíka nḡḡ naa yó'o. Ta ndatán yóo ño'ḡ yé'e yó'o, saá yóo Jesucristo, chi sánativi ra ndi'i ña yóo ini yó, án ñava'a án ña ḡḡn vá'a kúu ña.

¹⁴ Ta xa'a ñayó'o, yóo ñii to'on ndíchí ña xa xíní yó ña káchí saá:

Nakáxín ini ndó'ó, nivi na kísín;

nakuita ndó'ó, nivi na yóo ndatán yóo nivi na nixi'i.

Koo ti'va ndó, ta ño'ḡ ña yé'e ña káku ini Jesucristo naye'e ña ini ndó, saá káchí to'on ndíchí ña xa xíní yó.

¹⁵ Ta saá koto va'a xí'in mii ndó ndasaá xíní ñó'ó va'a kutaku ndó. ḡḡn kutaku ndó ndatán táku nivi na kí'ví sijní, ta va'a kutaku ndó ndatán táku nivi na ndíchí sijní.

¹⁶ Saá chi vitin kivi táku yó ñoyívi, yóo ku'a ní nivi na ké'é ndi'i saá nḡḡ ña ḡḡn vá'a. Ta saá xíní ñó'ó ndukú ndó yichí ndasaá ke'é ndó ndi'i saá nḡḡ ñava'a.

¹⁷ ḡḡn kuu ndó nivi na kí'ví sijní, ta va'a kuu ndó nivi na xáni sijní xa'a yu kúu ñava'a kóni Ndios.

¹⁸ ḡḡn kuu ndó nivi na xí'i ní nduta vino án inká nduta tá sáxíini nivi, chi nduta yó'o sándi'i rá ndee ndó ña ḡḡn kuchiño ka'nda chiño ndó nḡḡ mii ndó. Ta va'a ka kuu ndó nivi na chútú ini xí'in Níma Ndios ña ka'nda chiño ña nḡḡ ndó.

¹⁹ Ta kivi nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta va'a kata ndó yaa yii ña vaxi nḡḡ ñii xiiña to'on Ndios, ña naní Salmos. Ta saá tuku va'a kata ndó yaa yii ña ká'an ñava'a livi xa'a Ndios, ta kata ndó inká yaa yii ña kisa ká'no ndó

Ndios. Saá xí'in ndino'o ní ini ndó kata ndó kasa ká'no ndó Ndios.

²⁰ Ta ndi'i saá kivi xí'in ndayí kivi Jesucristo, Taa tãKá'no ño yó, ka'an ndó, kachí ndó: “Táxa'vi ún, Yivá yó Ndios xa'a ndi'i ñava'a ké'é ún xí'in ndi’”, kachí ndó xí'in ra.

To'on yó'o ká'an ndi ñivi na tondã'a xini ñó'o kasa to'ó tá'an na

²¹ Ndi'i yó, ñivi na kándixa Jesucristo xini ñó'o kasa ñino xí'in mji yó ña kasa chiño yó ño tá'an yó. Ña ke'é yó saá saná'a ña ndi ndino'o kisa to'ó yó Jesucristo.

²² Ta saá ndi'i náña'a ná yóo yji xini ñó'o kasa ñino xí'in mji ná ña kasa chiño ná ño yji ná, ndatán yóo ña kisa chiño ná ño Jesucristo, Taa tãKá'no ño yó.

²³ Ta ñii kiva ndatán Jesucristo yóo ra kúu ra sijn ñivi na kándixa ña'á, saá tã tã yóo ñásí'í, yóo ra kúu ra sijn ñásí'í ra. Ta Jesucristo kúu Taa tã Sákaaku ndi'i ñivi na kándixa ña'á, ta nayó'o ndatán yóo yiki koñu Jesucristo, saá yóo na.

²⁴ Ta xa'a ñayó'o, ñii kiva ndatán ñivi na kándixa Jesucristo xini ñó'o kasa ñino xí'in mji na xa'a ña kasa ndivi na ndi'i ña xá'nda chiño ra, saá ñii ñii ña'a ñá yóo yji xini ñó'o kasa ñino xí'in mji ñá xa'a ña kasa ndivi ñá ndi'i ña xá'nda chiño yji ñá ño ñá.

²⁵ Ta ñii ñii tã tã yóo ñásí'í xini ñó'o ndixa kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra, ñii kiva ndatán kí'vi ini Jesucristo xini ra ñivi na kándixa ña'á, tãnda taxi xí'in mji ra ña ñixi'j ra xa'a nayó'o.

²⁶ Jesucristo kisa ndivi ra ñayó'o xa'a ña ndasa yji ra ñivi yó'o na kúu na kándixa ña'á. Ta xí'in

to'on va'a ña ká'an xa'a ra ña chikaá so'o na, ta xí'in takuí tá chichi na xa'a ña kandixa na ra, Jesucristo ndasa yji ra na.

27 Ta ke'é ra ñayó'o xa'a ña kuchiño va'a naki'in ra ñivi yó'o kivi kuita na noo ra. Ta ndatán yóo ñii ña'a ñá xa yóo ti'va ñíndichi noo yóo vikō tonda'a ñá, saá livi koo kuita ñivi na kándixa Jesucristo noo ra kivi vaxi. Saá chi Jesucristo sandoo ra ndi'i kuachi na, xa'a ña nduu na ndatán yóo ña'a ñá livi ndixin ñá tonda'a ñá, ta livi ka ví yíta ndii xito ndi'i mji ñá, ta nda lo'o on kōó nda ñii machi, ni nda ñii ña kúu tji kómí ñá.

28 Ñii ki'va ndatán kí'vi ini taa xini ra yiki koñu mji ra, saá xini ñó'ó kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra. Saá chi taa ta ndixa kí'vi ini ra xini ra ñásí'í ra, xí'in ña ké'é ra saá, ndixa kí'vi ini ra xini ra mji ra, chi ndatán yóo ñii laá ñivi saá yóo taa xí'in ñásí'í ra.

29 Nda ñii taa on kivi kusaá ini ra koni ra yiki koñu mji ra. Ta nda víka, viví ndaa ra ta kisa manj ra yiki koñu ra. Ndixa Jesucristo va'a kisa manj ra ñivi na kándixa ña'a, na kúu yiki koñu ra, ta ñii ki'va saá xini ñó'ó ke'é ñii ñii taa xí'in ñásí'í ra, chi yiki koñu mji ra kúu ñá.

30 Ndi'i mji yó ñivi na kándixa Jesucristo, ndatán yóo ku'a ní xiiña yiki koñu ra saá yóo yó.

31 Ta to'on Ndios ña ñitaa na xina'a káchí ña saá: "Xa'a ña tonda'a ñii taa xí'in ñásí'í ra, xini ñó'ó sandakoo ra ve'e yivá si'í ra, ta ñii nduu ra xí'in ñásí'í ra. Ta ovj ñivi yó'o saá nduu na ñii laá ñivi kuiti", káchí to'on Ndios.

32 Xa ndato'onj xí'in ndó ndí ndatán yóo taa

xí'in ñásí'í ra, saá yóo Jesucristo xí'in m̄ji yó n̄ivi na kándixa ña'á. Ta t̄'on yó'o kúu ña yo'vi ní kundaa ini yó.

³³ Inka t̄'on ká'an̄i xí'in ndó vitin kúu ñayó'o: Ñii ñii t̄aa x̄ini ñó'ó kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra, ñii k̄i'va ndatán kí'vi ini ra x̄ini ra m̄ji ra. Ta ñii ñii ña'a ñá yóo ȳii, x̄ini ñó'ó kasa t̄'ó ñá ȳii ñá.

6

T̄'on yó'o ká'an̄i ndasaá x̄ini ñó'ó vivii ke'é n̄ivi na kúu sa'ya ta na kúu yivá si'í xí'in tá'an na

¹ Ndó'ó naválí, kasa ndivi ndó ña xá'nda chiño yivá si'í ndó noo ndó, chi ña kisa ndivi ndó saá kúu ña ké'é ndó ñandaa ña kúu chiño noo ndó xa'a ña kándixa ndó Jesucristo, T̄aa t̄aKá'no noo yó.

² Saá chi yóo ndayí Ndios ña n̄itaa t̄aMoisés kuȳya x̄ina'á, ña káchí saá: “Ná kasa t̄'ó yó yivá si'í yó”, káchí ña. Ta ndayí Ndios yó'o kúu ñanóó ña káchí naki'in n̄ivi ñava'a xa'a ña kisa ndivi na ña.

³ Ñava'a yó'o ña káchí Ndios naki'in n̄ivi xa'a ña kisa t̄'ó na yivá si'í na, kúu ña koo ñava'a xí'in nayó'o, ta na'á ní kutak̄u na ñoyívi yó'o.

⁴ Ta ndó'ó na kúu yivá si'í, on ke'é ndó ni on ka'an̄i ndó ña kúu ña sasā ini sa'ya ndó. Nda víka, vivii sakua'no ndó sa'ya ndó, saná'a ndó na ñandaa, nasita ndó na noo ña on vá'a, ta ndat̄'on ndó xí'in na ndasaá x̄ini ñó'ó kundik̄on na yich̄i Jesucristo.

Tò'on yó'o ká'an ndasaá xínì ñó'ó vivíi ke'é ñivi na kúu naesclavo ta na kúu napatrón xí'in tá'an na

⁵ Sava ndó'ó kúu ñivi naesclavo na on vása kómí ndayí sandakoo ña kása chiño ndó ñoq ñivi na kúu napatrón ndó ñoyívi yó'o. Ta saá mji ndó xínì ñó'ó kasa ndivi ndó ña xá'nda chiño napatrón ndó, ta xí'in ña yíyo ini ndó, ta xí'in ñato'ó ní, ta xí'in ña ndino'o ini ndó kasa ndivi ndó chiño ñoq napatrón ndó. Ndatán vivíi kása chiño ndó ñoq Jesucristo, ñii kì'va saá va'a kasa chiño ndó ñoq napatrón ndó.

⁶ On vá'a kuiti chikaq ní ndó ndee kasa chiño ndó tá mii yóo tapatrón ndó xíto ra ndasaá kása chiño ndó, ta ndi'i saá yichì vivíi kasa chiño ndó, tá yóo, án tá on koq napatrón ndó xíto na ndó'ó kása chiño ndó. Saá chí on sivi ndasaá kuiti xa'a ña sakusij ndó ini ñivi kúu ña kása ndivi ndó chiño, ta xa'a ña ndixa sakusij ndó ini Jesucristo kúu ña kása ndivi ndó chiño. Ta saá xí'in ña ndino'o ini ndó kasa ndivi ndó chiño ndatán kóni Ndios ke'é ndó.

⁷ Ta xí'in ñasij ini ndó va'a kasa chiño ndó, chí on sivi ñoq ñivi kuiti kúu ña kása chiño ndó, ta ndixa ñoq Jesucristo kúu ña kása chiño ndó.

⁸ Saá chí kúndaq ini yó ndí kivi vaxi Jesucristo taxi ra ñava'a nda'a ñii ñii mji yó ñii kì'va ndatán yóo chiño kisa ndivi yó, án ñivi naesclavo kúu yó, án ñivi na on sivi naesclavo kúu yó.

⁹ Ta ndó'ó, ñivi na kúu napatrón, ñii kì'va xí'in ñato'ó kasa ndivi ndó xí'in ndi'i ñivi na kása chiño ñoq ndó. On vá'a ka'an ndó xí'in na ndí ndee ní yó'vi saxo'vi ndó na tá on vá'a kása ndivi na chiño. Ta xínì ñó'ó naká'an ndó ndí ñoyívi

n̄ino yóo ñii laá Ndios, ta kúu taKá'no noo ndó'ó ta kúu ra taKá'no noo n̄ivi na kisa chiño noo ndó. Ta taKá'no yó'o on vása nákaixin ra n̄ivi, án naesclavo kúu na, án napatrón kúu na, saá chi ñii ndáya'ví ndi'i n̄ivi noo ra.

To'on yó'o ká'an xini ñó'ó kundixin yó ndi'i ndee Ndios ña kundeé yó noo ña on vá'a

¹⁰ Nañani yó xí'in náki'va yó, xa yatin tondaa i sandi'i i taa i noo tutu yó'o. Ta saá kóni i ña chikaa so'o ndó to'on ña ndátoto'oni xí'in ndó vitin, ña káchí saá: Xa'a ña ñii yóo ndó táku ndó xí'in Jesucristo, taxi ndó ña chikaa ra ndee ra ini ndó xa'a ña kuu ndó n̄ivi na kómí ndee ña kundeé ndó noo ña on vá'a.

¹¹ Saá chi ñii ñii ndó'ó na kándixa Jesucristo, xini ñó'ó kundixin ndó ndi'i ndee Ndios ña kuchiño ndó kundeé ndó noo ndee ñanímā ndiva'a.

¹² Saá chi ndixa on s̄ivi n̄ivi kuiti kúu na káni tá'an xí'in yó, ta ndixa ña káni tá'an xí'in yó kúu ña on kuchiño koto yó xí'in nduchū noo yó, chi kúu ña ku'a ní ñanímā ndiva'a ná'no ta kúu ña inkā noo ndee ndiva'a. Ta ñanímā ndiva'a xí'in ndee ndiva'a yó'o kúu ña xá'nda chiño vitin noo yich̄i on vá'a ña naa ní ñoyívi yó'o. Ta ku'a ní ñanímā ndiva'a ña káni tá'an xí'in yó kúu ña xíka noo síkón ñoyívi yó'o.

¹³ Ta xa'a ña yóo ku'a ní ñanímā ndiva'a káni tá'an ña xí'in ndó, ñii ñii ndó'ó xini ñó'ó kundixin ndó ndi'i ndee Ndios. Saá chi ndee Ndios yó'o ndátán yóo ña ndíxin natropa na káni tá'an, saá yóo ña. Tá ndíxin ndó ndi'i ndee Ndios, ta saá on taxi ndó ña kundeé ñandiva'a noo ndó.

Ta saá tá ndi'i n̄iya'a ña káni tá'an ñandiva'a xí'in ndó, ta kútu va'a kuita ndó yich̄i Ndios, chi ɔn vása ní-kuchiño ñandiva'a noo ndó.

¹⁴ Va'a kútu kuita ndó yich̄i Ndios, chi ndatán yóo kāa ña chíko'ni natropa toko na ña táxi ndee na, saá yóo to'on ña ndixa, chi ñandixa yó'o táxi ña ndee ini ndó. Ta ndatán yóo kāa ña nákasi natropa kándiká na xa'a ña ɔn satakué'e ña'a na, saá yóo ñandāa kisa ndivi ndó xa'a ña ɔn kuchiño ñandiva'a satakué'e ña ndó'ó.

¹⁵ Ta ndatán xa kama ní yóo xa'a natropa ña kee na ko'on na, saá ndó'ó xini ñó'ó kama koo ti'va xa'a ndó ña kee ndó ko'on ndó ndato'on ndó to'on va'a, ña káchí saá: "Xa'a ña kisa ndivi Jesucristo, ndi'i n̄ivi kuchiño na nakutá'an va'a na xí'in Ndios vitin."

¹⁶ Ta ndatán yóo escudo ña ndáa yikí koñu natropa, saá yóo ña ndino'o ini ndó ndáa ini ndó Jesucristo. Saá chi ña ndáa ini ndó Jesucristo, ñayó'o sási ña noo ndi'i ña ɔn vá'a ña kúu ña tí'ví ñandiva'a xa'a ña satakué'e ña ndó'ó.

¹⁷ Ndatán yóo casco ña ndási s̄ini natropa ña ɔn vása táxi takué'e s̄ini na, saá yóo ndee Jesucristo ña sákaku ra ndó'ó noo ña ɔn vá'a ña sándi'i xa'a ndó. Ta ndatán yóo espada s̄ijn ña kuchiño kundee noo ndi'i ña ɔn vá'a, saá yóo to'on Ndios ña táxi Níma Ndios nda'a ndó.

¹⁸ Va'a saá kundixin ndó xí'in ndi'i ndee Ndios, ta ɔn sandakoo ndó ká'an ndó xí'in Ndios ndi'i saá kivi. Ta xí'in to'on ña táxi Níma Ndios nda'a ndó, ka'an ndó ndukú ndó ñava'a noo ra. Ta kundito káxín ndó, ta ɔn sandakoo ndó ká'an ndó ndúkú ndó noo Ndios xa'a ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo.

19 Ta va'a ka'an ndó ndukú ndó noo Ndios xa'aj ña taxi ra ndee ini ña on kuyi'viji ndato'on i to'on va'a xa'a Jesucristo xí'in nivi. To'on va'a yó'o kúu ña nixiyo se'é, ta vitin Ndios kóni ra ña kundaaj ini nivi yu kúu ña chitóni ra nda ñanoó.

20 Vará nákaa i ini ve'e kaa vitin, ta Ndios sakuiso chiño ra yi'i ña ndato'on i to'on va'a yó'o xí'in nivi. Ta xáku ndá'viji noo ndó ña ndukú ndó noo Ndios xa'aj ña ná taxi ra ndee ña on kuyi'viji ka'an i xí'in nivi xa'a Jesucristo, chi ñayó'o kúu chiño noo i.

*Xí'in to'on yó'o taPablo ndayi ra nivi
na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso*

21 Kóni i ña kundaaj ini ndó ndasaá yoo i yó'o, ta yu kúu ña ndó'o i. Ñakán tí'viji tañani yó taTíquico ta ta kúu ta kí'vi ní ini yó xíni yó, ta vitin kee ra ñoo yó'o ta xaaj ra koto ra ndó'ó. TaTíquico yó'o kúu ta tañdaaj, ta ñii káchí yóo ra kisa chiño ra ndatán kisa chiño yó noo Jesucristo, ta vivíi kisa ndivi ra chiño ra ndi'i saá kivi.

22 Ta yi'i tí'viji ra xaaj ra noo ndó ña ndato'on ra xa'aj i ta ndasaá yoo chiño ké'é i. Ta ndato'on ra to'on ña chikaa ra ndee ini ndó.

23 Ta vitin, nañani yó xí'in náki'va yó, ka'an i ndúkú i noo Yivá yó Ndios ta noo Jesucristo, Ta taKá'no noo yó, ña taxi ra kunakaa ñava'a ini ndó. Ná taxi ra ndee ra kunakaa ña ini ndó'ó ña kuki'vi ini ndó koni tá'an ndó. Ná chindeé ra ndó'ó xa'a ña ndino'o ní ka ini ndó kándixa ndó ra.

24 Ná ke'é Ndios ñava'a ní xí'in ndi'i ñivi na kúu na on vása sándakoo ña ndixa kí'vi ñini na xíni na Jesucristo, Taa taKá'no noo yó. Saá ná koo.

xxx

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Portions of the Holy Bible in the Alcatlatzala
Mixtec language of Mexico**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198